มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

การกำหนดและรับรองความรู้ความสามารถ หรือสมรรถนะของบุคคล ของกลุ่มอาชีพการเดินเรือของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลโดยกรมเจ้าท่า ในข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือ พ.ศ. 2557 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 279 แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 ข้อบังคับกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการบนเรือในเรื่องการแบ่งระดับความรู้ วิธีการสอบความรู้ หลักสูตร คุณสมบัติ ของผู้สมัครสอบ ค่าธรรมเนียมในการสอบ การออกประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถ และรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการบนเรือสำหรับเรือเดินทะเลเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานการฝึกอบรม การออกประกาศนียบัตร และการเข้ายามสำหรับคนประจำเรือ ค.ศ.2010 (International Convention on Standard of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers 2010, as amended STCW) และรองรับตามข้อกำหนดของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ.2006 (Maritime Labor Convention 2006, MLC 2006) ซึ่งข้อกำหนดนี้ได้มีการกำหนดมาตรฐาน (Quality Standard) เกี่ยวกับการสอบและการประเมินความรู้ การรับรองสถานศึกษาฝึกอบรม การรับรองหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรม การเรียนการสอน การตรวจติดตามมาตรฐานการเรียนการสอน การออกใบรับรองการปฏิบัติงานในทะเล การออกและการต่ออายุประกาศนียบัตร และการออกประกาศนียบัตรสุขภาพ เพื่อบังคับใช้กับผู้มีอาชีพนายช่างกลเรือ

การกำหนดมาตรฐานของเรือประมงรวมถึงผู้มีอาชีพช่างกลเรือให้มีความพร้อมที่จะออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำ โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงและการเดินเรือ จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการทำประมงของไทย ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดเงื่อนไขที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอื่นๆ สามารถนำไปใช้ในการกล่าวหาและจับกุมอย่างไม่เป็นธรรมได้อีกต่อไป นอกจากนี้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นยังทำให้สามารถควบคุมคุณภาพแรงงานบนเรือประมงให้สามารถเข้าใจถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงและการเดินเรือในเบื้องต้นได้ เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันและต่อสู้ทางกฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐชายฝั่งอื่นๆ ในกรณีที่เกิดปัญหาในอนาคต

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่1/2567

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1. การปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ
2. ปรับแก้ไขยุบรวมสาขาทั้ง 3 สาขา จากเดิม สาขาเครื่องกลเรือ สาขาเครื่องมือประมง และสาขาเดินเรือประมง ปรับเป็น สาขาเรือประมง
3. การปรับอาชีพ
   3.1 ปรับยกเลิกอาชีพช่างกลเรือ ระดับ 1 – 3
   3.2 ปรับยกเลิกอาชีพนักวิทยุสื่อสาร ระดับ 3 - 4
   3.3 ปรับยุบ อาชีพนักประมงอวนลาก อาชีพนักประมงอวนล้อมจับ อาชีพนักประมงอวนครอบ และ อาชีพนักประมงอวนลอย โดยนำหน่วยสมรรถนะไปรวมอยู่ในอาชีพลูกเรือประมง
   3.4 อาชีพอาชีพนักเดินเรือประมง ปรับเป็น อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง
4. การปรับระดับคุณวุฒิวิชาชีพ
   4.1 อาชีพต้นกลเรือประมง ระดับ 3 - 5 ปรับเป็น ระดับ 4 – 5
   4.2 อาชีพรองต้นกลเรือประมง ระดับ 2 – 4 ปรับเป็น ระดับ 3 – 4
   4.3 อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 2 – 4 ปรับเป็น ระดับ 3 – 4
   4.4 อาชีพคนครัว ระดับ 1 – 3 ปรับเป็น ระดับ 3

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพการเดินเรือ

สาขาเรือประมง

อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง ระดับ 3

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	**เนื้อหา**
FH501	ปฏิบัติการเดินเรือประมง
FH601	ทำการประมงด้วยเครื่องมือประเภทอวนติดตา
FH801	ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง
FH804	ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง ระดับ 3

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

บุคคลที่มีคุณลักษณะของผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในอาชีพผู้ควบคุมเรือประมงระดับ 3
จะมีทักษะในการนำเรือและการบังคับเรือประมงได้ใช้เครื่องมือสื่อสารและโทรคมนาคมในการเดินเรือ ปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎระเบียบ
หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบนเรือ จัดกลไก/กระบวนการพนักงานสัมพันธ์บนเรือปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณการประมง
มีทักษะในการใช้อุปกรณ์ช่วยหาสัตว์น้ำ และเก็บรักษาสัตว์น้ำที่หามาได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการเดินเรือ สาขาเรือประมง อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง ระดับ 3 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
คุณสมบัติผู้เข้ารับการประเมินสู่คุณวุฒิวิชาชีพ
1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
2. ผู้ที่มีหนังสือคนประจำเรือที่ออกให้โดยกรมเจ้าท่า และมีประสบการณ์ทำงานบนเรือกลระยะเวลา มากกว่า 12 เดือนขึ้นไป
3. มีวุฒิการศึกษาอย่างน้อย
3.1 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ
หรือ มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้
4. ผู้ที่มีประกาศนียบัตรนายท้ายเรือประมงชั้น 2 หรือประกาศนียบัตรนายท้ายเรือกลเดินทะเล ชั้น 2 มีประสบการณ์ในการทำการบนเรือประมงหรือเรือกลประเภทต่าง ๆ มามากว่า 6 เดือน
5. ผู้ที่มีประกาศนียบัตรนายเรือของเรือประมงที่ออกให้โดยกรมเจ้าท่าและมีประสบการณ์ในการทำการบนเรือประมงมามากกว่า 12 เดือน
6. ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานบนเรือกล เป็นระยะเวลามากกว่า 18 เดือนขึ้นไป
7. ผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเดินเรือประมงระดับ ปวช. หรือเทียบเท่าหรือที่เกี่ยวข้อง
จากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐและได้ฝึกงานบนเรือเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน
เกณฑ์การประเมิน: ผ่านการประเมินและได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพผู้ควบคุมเรือประมง ระดับ 3 ตามหน่วยสมรรถนะอาชีพทุกหน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

กลุ่มอาชีพผู้ควบคุมเรือประมง กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่สนใจในอาชีพ กลุ่มผู้ประกอบการประมง

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

FH501 ปฏิบัติการเดินเรือประมง

FH601 ทำการประมงด้วยเครื่องมือประเภทอวนติดตา

FH801 ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง

FH804 ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนาบุคลากรทางด้านเครื่องกลเรือประมงให้มีความมั่นคงต่อธุรกิจประมงพาณิชย์ขอประเทศพร้อมก้าวสู่ระดับสากล	FH	พัฒนาบุคลากรทางด้านเครื่องกลเรือประมงให้ปฏิบัติงานควบคุมเครื่องยนต์บนเรือประมง	FH5	เดินเรือตามตามกฎการบังคับเรือ
			FH6	ใช้เครื่องมือประมง เก็บรักษาและดูแลสัตว์น้ำภายหลังการจับ
			FH8	ควบคุมเรือและลูกเรือประมงตามกฎข้อบังคับและเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**
FH5	เดินเรือตามตามกฎการบังคับเรือ	FH501	ปฏิบัติการเดินเรือประมง	FH501 01	หาตำบลที่เรือและเดินเรือชายฝั่งโดยใช้ที่หมายชายฝั่ง
				FH501 02	ใช้อุปกรณ์เดินเรือและเครื่องมือช่วยจับสัตว์น้ำ
				FH501 03	ใช้เทคนิคสำหรับการบังคับและการนำเรือประมง
				FH501 04	ประเมินสถานการณ์ต่างๆ เพื่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการเดินเรือ
				FH501 05	ใช้อุปกรณ์การสื่อสารที่มีติดตั้งประจำเรือ
				FH501 06	ทำการประมงตามที่กฎหมายกำหนด
FH6	ใช้เครื่องมือประมง เก็บรักษาและดูแลสัตว์น้ำภายหลังการจับ	FH601	ทำการประมงด้วยเครื่องมือประเภทอวนติดตา	FH601 01	ใช้งานเครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา
				FH601 02	ซ่อมแซมเครื่อง เครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา
				FH601 03	เก็บรักษาเครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา
FH8	ควบคุมเรือและลูกเรือประมงตามกฎข้อบังคับและเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน	FH801	ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง	FH801 01	ปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือ
				FH801 02	ปฏิบัติการช่วยเหลือลูกเรือจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น
		FH804	ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง	FH804 01	ประยุกต์หลักปฏิบัติด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้กับบุคลากรเรือประมง
				FH804 02	ปฏิบัติตามข้อกำหนด FAO/ILO/IMO สำหรับชาวประมงและบุคลากรเรือประมง

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH501

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ปฏิบัติการเดินเรือประมง

3. ทบทวนครั้งที่ N/A / N/A

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ชำนาญงาน) นักเดินเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ

6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง

ทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก

6223 ไต้ก๋งเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต๋เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้จะมีทักษะในการเดินเรือใกล้ฝั่งโดยใช้อุปกรณ์เดินเรือ ใช้เครื่องมือช่วยจับสัตว์น้ำ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการเดินเรือ ใช้อุปกรณ์วิทยุสื่อสารระหว่างเรือกับเรืออื่นและสถานีบนฝั่ง และทำการประมงตามที่กฎหมายกำหนด

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ประมงพื้นบ้าน อุตสาหกรรมการเดินเรือประมงพาณิชย์

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน ปี พ.ศ. 2522
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการสอบความรู้ผู้ปฏิบัติการบนเรือ ฝ่ายเดินเรือ พ.ศ. 2557

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50101 หาตำบลที่เรือและเดินเรือชายฝั่งโดยใช้ที่หมายชายฝั่ง	1.1 การใช้ที่หมายชายฝั่งเพื่อหาตำบลที่เรือ 1.2 วางแผนการเดินเรือ 1.3 ใช้เครื่องช่วยการเดินเรือและเครื่องหมายทางเรืออื่น ๆ ในการเดินเรือ	การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมผลงาน ข้อสอบข้อเขียน
FH50102 ใช้อุปกรณ์เดินเรือและเครื่องมือช่วยจับสัตว์น้ำ	2.1 ใช้สัญญาณไฟเรือเดินบนสะพานเดินเรือ 2.2 ใช้เครื่องมือเดินเรือช่วยในการเดินเรือและทำประมง 2.3 บอกภูมิประเทศในแหล่งทำการประมง 2.4 ใช้และดูแลเครื่องหาสัตว์น้ำประเภท Echo sounder ค้นหาสัตว์น้ำเป้าหมาย	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH50103 ใช้เทคนิคสำหรับการบังคับและการนำเรือประมง	3.1 บังคับเรือในระหว่างที่ทำการประมง 3.2 นำเรือเข้า-ออกท่าเทียบเรือ 3.3 นำเรือเทียบข้างเรือลำอื่นในทะเล	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH50104 ประเมินสถานการณ์ต่างๆ เพื่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในการเดินเรือ	4.1 ประเมินสถานการณ์ในกรณีต่างๆ เพื่อตัดสินใจแก้ปัญหา 4.2 ประเมินสถานการณ์ในกรณีที่จับสัตว์น้ำไม่ได้เพื่อตัดสินใจแก้ปัญหา 4.3 ใช้กฎการเดินเรือเพื่อประเมินสถานการณ์และปฏิบัติการหลบหลีกเรือ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
FH50105 ใช้อุปกรณ์การสื่อสารที่มีติดตั้งประจำเรือ	5.1 ใช้อุปกรณ์วิทยุสื่อสารระหว่างเรือกับเรืออื่นและสถานีบนฝั่ง 5.2 เลือกใช้ช่องความถี่ในการสื่อสารกับเรือลำอื่นและสถานีชายฝั่ง 5.3 ปฏิบัติการรับ-ส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือให้เป็นไปตามข้อบังคับ	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
FH50106 ทำการประมงตามที่กฎหมายกำหนด	6.1 ระบุข้อมูลพื้นที่ทำการประมงตามที่กฎหมายกำหนด 6.2 ใช้เครื่องมือประมงที่ถูกต้องตามกฎหมาย 6.3 ใช้วิธีการทำประมงถูกต้องตามกฎหมาย	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 4 และมีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานระดับ 4 อย่างน้อย 12 เดือน
- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะการหาตำบลที่เรือ
- ทักษะการเดินเรือ
- ทักษะการควบคุมบังคับเรือ
- ทักษะการอ่านร่องคลื่น เช่น คลื่นลม (Wind wave) และคลื่นหัวเรียบ (Swell)
- ทักษะการหาที่กำบังลม
- ทักษะการถือท้ายเรือ
- ทักษะการใช้อุปกรณ์เดินเรือและอุปกรณ์สื่อสาร
- ทักษะการใช้เครื่องมือวัดทางทะเลอื่น ๆ

(ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแผนที่เดินเรือประเภทต่าง ๆ
- การจราจรทางน้ำและทัศนสัญญาณต่าง ๆ ในการเดินเรือ
- ความรู้เรื่องวิชาการเรือที่ระบุในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ปี พ.ศ.2456 หมวดที่ 1 มาตรา 12 - 16
- ความรู้ในระเบียบปฏิบัติการขออนุญาตนำเรือเข้าออกเมืองท่าต่าง ๆ
- การแบ่งเขตเศรษฐกิจทางทะเลและพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล
- ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์หาพิกัด (GPS)
- ความรู้พื้นฐานการใช้ทัศนสัญญาณในการเดินเรือ
- ความรู้พื้นฐานการใช้งานเข็มทิศ และกำหนดทิศหัวเรือ
- ความรู้พื้นฐานการใช้วิทยุสื่อสาร เช่น การเรียกสถานีชายฝั่ง การแสดงชื่อเรือของตน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- แบบบันทึกรายการผลจากการสังเกต

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

- การสัมภาษณ์
- การสาธิตการปฏิบัติงาน
- แฟ้มสะสมผลงาน
- การสอบข้อเขียน

15. ขอบเขต (Range Statement)

การเดินเรือ (Navigating) ครอบคลุมถึงเทคนิคการควบคุม บังคับ นำเรือให้เดินทางจากตำบลที่หนึ่ง ไปยังอีกตำบลที่หนึ่ง เพื่อภารกิจของเรือลำนั้นๆ ด้วยความปลอดภัย และเป็นไปตามกฎการเดินเรือสากล

ตำบลที่เรือ (Ship's position) ครอบคลุมถึงพิกัดของเรือบนพื้นที่ใด ๆ ในท้องทะเล บนพื้นโลก เหมือนกับการให้พิกัดทั่วๆ ไป ซึ่งบ่งบอกเป็นองศาแลทติจูด และลองกิจูด

การนำเรือและบังคับเรือภายใต้หน่วยสมรรถนะนี้ ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้าใจรูปแบบการเคลื่อนที่ของเรือ ได้แก่ การโคลง การโยน การแกว่ง การหมุนรอบตัว การแอ่นกลาง และการตกท้องช้าง รวมทั้ง การควบคุมถือท้ายเรือโดยเครื่องบังคับเลี้ยวของเรือประมงแต่ละประเภท

การเข้ายามเรือเดิน และยามเรือจอด (Watch keeping) ครอบคลุมถึง การปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมและดูแลการเดินเรือ และตำบลที่เรือในขณะเรือจอด ทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย ตามแผนการเดินเรือและข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการโดนกันของเรือ และการปฏิบัติเท่าที่จำเป็นในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เรือและชีวิตบนเรือ

(ก) คำแนะนำ

- หลีกเลี่ยงการเดินเรือในพื้นที่หวงห้ามตามกฎหมายกำหนด ตามเขตพื้นที่ทำการประมง ตามพระราช กำหนดการประมง กรมประมง พ.ศ. 2558 เช่น แนวเขตอนุรักษ์ปะการังและพืชทะเลต่าง ๆ เป็นต้น
- หลักการเข้าเวรเรือเดิน-เรือจอดให้พิจารณาตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยปี พ.ศ. 2456
- การหลีกเลี่ยงการเดินเรือในพื้นที่หวงห้ามตามกฎหมายกำหนด ตามเขตพื้นที่ทำการประมงตามพระ ราชกำหนดการประมง กรมประมง พ.ศ. 2558 เช่น แนวเขตอนุรักษ์ประการังและพืชทะเลต่างๆ -
- ศึกษาและเข้าใจอัตราเลี้ยวของเรือ (Rate of turn) และพิสัยปฏิบัติการของเรือ
- ใช้ทักษะและความรู้ตามข้อ 13 (ก) และ (ข)

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

- GPS (Global Positioning System) หมายถึง ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก โดยใช้วิธีการคำนวณ ตำแหน่งพิกัดภูมิศาสตร์ของอุปกรณ์รับสัญญาณจากค่าตำแหน่งพิกัดจากดาวเทียมที่โคจรอยู่รอบโลกที่เป็นระบบนำร่องโดยอาศัยคลื่นวิทยุและรหัสที่ส่งมาจากดาวเทียม NAVSTAR (Navigation Satellite Timing and Ranging) จำนวน 24 ดวงที่โคจรอยู่เหนือพื้นโลก สามารถใช้ในการหาตำแหน่งบนพื้นโลกได้ตลอด 24 ชั่วโมงที่ทุก ๆ จุดบนผิวโลก
- หลักนำ เป็นที่หมายที่ใช้ในการนำเรือในร่องน้ำ จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานที่ควบคุมการจราจรทางน้ำ
- บรรณสารการเดินเรือ เอกสารหนังสือที่ช่วยในการเดินเรือ ประกอบด้วยหนังสือนำรอง ประกาศ ชาวเรือ ทำเนียบไฟและทุ่น มาตรานำ้ ทำเนียบวิทยุ ประมวลสัญญาณสากล ปฏิทินดาราศาสตร์และประกาศการแก้ไขแผนที่
- เก็บเป็นความลับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

นอกจากนี้ระบบยัง สามารถระบุพื้นที่เฝ้าระวังบนแผนที่และสามารถแจ้งเตือนเมื่อมีเรือเข้ามาพื้นที่เฝ้าระวังเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้ ในกรณีที่เกิดเหตุไม่คาดฝันขึ้นกับเรือ ชาวประมงบนเรือสามารถกดปุ่มฉุกเฉินบนเรือขอความช่วยเหลือมายังศูนย์ปฏิบัติการฯ และเจ้าของเรือ เพื่อติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าช่วยเหลือได้ทันท่วงทีต่อไป อีกทางหนึ่งศูนย์ปฏิบัติการ VMS สามารถส่งข้อมูลในรูปแบบ SMS (Short Message Service) เพื่อแจ้งข่าวหรือการเตือนภัยให้แก่เรือทุกลำในระบบได้อีกด้วย

- สมุดปูมเรือ หมายถึง รายละเอียดของเครื่องจักรทุกประเภทที่อยู่บนเรือ ขนาดของเรือที่มีการ ออกแบบโดยกรมเจ้าท่าในการบังคับใช้กับเรือกลเดินทะเลทุกประเภท ผู้ปฏิบัติงานบนเรือต้องทำการลงบันทึกให้ครบถ้วนและใช้ในการตรวจสอบจากเจ้าพนักงานตรวจเรือทุก 6 เดือน

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสาธิตการปฏิบัติงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH601

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ทำการประมงด้วยเครื่องมือประเภทอวนติดตา

3. ทบทวนครั้งที่ 1 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 กัปตันเรือเดินทะเล/เจ้าพนักงานเดินเรือ (ปฏิบัติงาน ชำนาญงาน) นักเดินเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)/นักเดินเรือ

6222 ชาวประมงชายฝั่งทะเล/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง ทะเล/ชาวประมงพื้นบ้าน/ประมงขนาดเล็ก

6223 ไต้ก๋งเรือ/ผู้ปฏิบัติงานด้านการประมงทะเลน้ำลึก/ไต๋เรือ

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้งานเครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา รวมทั้งรู้วิธีการซ่อมแซมและเก็บรักษาเครื่องมือประมงประเภทอวนติดตาได้อย่างถูกต้อง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานบนเรือประมง เช่น ผู้ควบคุมเรือประมง เป็นต้น

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- ใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ที่ออกโดย กรมประมง ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH60101 ใช้งานเครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา	1.1 บอกชนิดของสัตว์น้ำเป้าหมายจากการทำประมงอวนติดตา 1.2 ระบุส่วนประกอบสำคัญของอวนติดตา 1.3 ระบุขั้นตอนการทำประมงอวนติดตา 1.4 ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานการทำประมงอวนติดตาอย่างปลอดภัย	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
FH60102 ซ่อมแซมเครื่อง เครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา	2.1 ระบุวัสดุอุปกรณ์ช่วยซ่อมแซมอวนติดตา 2.2 ใช้เงื่อนที่สำคัญในการทำประมง 2.3 การอ่านแปลนอวนติดตา 2.4 การตัดอวน เย็บอวน และซ่อมอวน	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
FH60103 เก็บรักษาเครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา	3.1 ทำความสะอาดฝืนอวนและคร่าวอวน 3.2 ระบุขั้นตอนการถอดและประกอบเครื่องมือประมงอวนติดตา 3.3 กำหนดบริเวณจัดเก็บเครื่องมือประมงอวนติดตา	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพลูกเรือประมง ระดับ 4 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระดับ 4 อย่างน้อย 12 เดือน
- ผู้ที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมพื้นฐานของผู้ปฏิบัติการบนเรือตามระเบียบกรมเจ้าท่า

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะการใช้อวนติดตาในการจับสัตว์น้ำ
- ทักษะการใช้เครื่องมือซ่อมแซมอวนและอุปกรณ์เกี่ยวข้อง
- ทักษะการทำความสะอาดอวนและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
- ทักษะการจัดเก็บอุปกรณ์อวนติดตา
- ทักษะการอ่านแปลนอวนติด

(ข) ความต้องการด้านความรู้
- พื้นฐานการทำประมงด้วยเครื่องมือประมงอวนติดตาของไทย
- คุณสมบัติของวัสดุ เนื้ออวน เชือก ทุ่น และตะกั่ว
- เครื่องมือซ่อมแซมอวนและอุปกรณ์เกี่ยวข้อง
- การใช้เงื่อนที่สำคัญต่อการทำประมง
- คำนวณอัตตรายุ่นของผืนอวน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน
- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน
- การสอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- สาธิตการปฏิบัติงาน
- แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

เครื่องมือประมงประเภทอวนติดตาภายใต้หน่วยสมรรถนะนี้ ได้แก่ อวนติดตาปลาอินทรีย์ อวนติดตา ปลาทู อวนปู อวนติดตากุ้งสามชั้น ซึ่งเรือที่ใช้พบตั้งแต่เรือเล็กที่มีระวางบรรทุกขนาดต่ำกว่า 10 ตันกรอส และเรือขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ที่มีระวางบรรทุกตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป

(ก) คำแนะนำ
- ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการทำเชือก อวน และข้อต่อต่างๆ และข้อควรระวังในการใช้งาน
- ควรรู้วิธีการป้องกันเครื่องมือประมงจากสิ่งรบกวน อันได้แก่ น้ำฝน ลม น้ำทะเล แสงแดด และสัตว์กัดแทะบนเรือ
- ใช้ทักษะและความรู้ตามข้อ 13 (ก) และ (ข)

(ข) คำอธิบายรายละเอียด
- เครื่องมือประมงประเภทอวนติดตา เป็นอวนติดตาประเภทหนึ่ง คือเครื่องมือทำการประมงที่มีลักษณะเป็นผืนอวนคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า วิธีการใช้เครื่องมือจะวางอวนขวางหรือปิดล้อมสัตว์น้ำเพื่อให้สัตว์น้ำว่ายชนแล้วติดหรือพันตาอวน การใช้เครื่องมือไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้ทำการประมง ได้หลายสภาพพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่มีหินใต้น้ำหรือพื้นที่ราบเรียบ น้ำลึกและน้ำตื้น ผิวน้ำหรือหน้าดิน และ ใช้ได้ในเวลากลางวันและกลางคืน

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน
  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์
  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- สาธิตการปฏิบัติงาน
  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน
  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH801

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยบนเรือประมง

3. ทบทวนครั้งที่ 1 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO

3152 นักเดินเรือ/นักเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)

8350 ลูกเรือและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2144 นายช่างกลเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ จะต้องสามารถใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือเพื่อขอความช่วยเหลือทางทะเลได้ เช่น นกหวีด ไฟฉาย ธง เป็นต้น และต้องสามารถจัดเตรียมยาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ จำเป็นบนเรือเพื่อเตรียมพร้อมให้ความช่วยเหลือลูกเรือจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนเรือประมง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อุตสาหกรรมการเดินเรือประมง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน ปี พ.ศ. 2522
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่าว่าด้วยการสอบความรู้ผู้ปฏิบัติการบนเรือ ฝ่ายเดินเรือ พ.ศ. 2557
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือ
- เพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. 2561

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH80101 ปฏิบัติการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือ	2.1 ปฏิบัติตามมาตราการความปลอดภัยบน เรือ 2.2 การขอความช่วยเหลือทางทะเล เช่น นกหวีด ไฟฉาย ธง เป็นต้น	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH80102 ปฏิบัติการช่วยเหลือลูกเรือจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น	2.1 ให้ความช่วยเหลือจากอุบัติเหตุต่าง ๆ 2.2 จัดเตรียมยาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นบนเรือประมง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- ทักษะชาวเรือ
- ความปลอดภัยและความรับผิดชอบบนเรือ
- การป้องกันและการดับไฟ
- การดำรงชีพในทะเล
- การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะในใช้เสื้อชูชีพ
- ทักษะในการใช้ห่วงชูชีพ
- ทักษะการใช้อุปกรณ์ขอความช่วยเหลือทางทะเล
- ทักษะในการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคลบนเรือ
- ทักษะในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงประเภทต่าง ๆ บนเรือ
- ทักษะในการให้ความช่วยเหลือเก็บคนตกน้ำ
- ทักษะในการปฏิบัติการผายปอดเบื้องต้น
- ทักษะในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่สูญเสียความร้อนในร่างกาย
- ทักษะในการจัดให้มียา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นบนเรือ

(ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงาน
- ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคลบนเรือ
- ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงประเภทต่าง ๆ บนเรือ
- ความรู้ด้านการให้ความช่วยเหลือเก็บคนตกน้ำ
- ความรู้ด้านการปฏิบัติการผายปอดเบื้องต้น
- ความรู้ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ที่สูญเสียความร้อนในร่างกาย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- แบบบันทึกรายการผลจากการสังเกต

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน
- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน
- สอบข้อเขียน
- การสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน
- การสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

การปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินบนเรือประมงภายใต้หน่วยสมรรถนะนี้ เป็นกิจกรรมที่เรือทุกลำต้องมีการจัดทำแผนในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินบนเรือ หรือแผนฉุกเฉินประจำเรือ ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อกำหนดการเดินเรือสากล และแผนดังกล่าวจะกำหนดให้มีการฝึกประจำ

(ก) คำแนะนำ
- ทำความเข้าใจแผนฉุกเฉินบนเรือ

(ข) คำอธิบายรายละเอียด
- สภาวการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น หมอกลงจัด ฝนตกหนัก คลื่นลมแรง หรือพายุ เป็นต้น ที่ทำให้เรือตกอยู่ในสภาวการณ์ที่ยากลำบากเพราะภัยธรรมชาติ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสาธิตการปฏิบัติงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ FH804

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ปฏิบัติตามหลักชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรเรือประมง

3. ทบทวนครั้งที่ 1 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

รหัส ISCO
3152 นักเดินเรือ/นักเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)
8350 ลูกเรือและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2144 นายช่างกลเรือ (ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

ผู้ที่ผ่านหน่วยสมรรถนะนี้ จะสามารถประยุกต์หลักปฏิบัติด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้กับบุคลากรบนเรือประมงได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อุตสาหกรรมการเดินเรือประมง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเล ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ปี พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
FH80401 ประยุกต์หลักปฏิบัติด้านชีวอนามัยและความปลอดภัยมาใช้กับบุคลากรเรือประมง	1.1 ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานตามแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเล 1.2 ป้องกันอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงานหรืออุปกรณ์บนเรือประมง	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน
FH80402 ปฏิบัติตามข้อกำหนด FAO/ILO/IMO สำหรับชาวประมงและบุคลากรเรือประมง	2.1 ปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยตามแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเลของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน 2.2 ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของ IMO/FAO	การสัมภาษณ์ ข้อสอบข้อเขียน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ใช้อุปกรณ์ความปลอดปลอดภัยส่วนบุคคลปฏิบัติการเหตุฉุกเฉินอย่างเต็มความสามารถ เช่น ไฟไหม้ เรือโดนกัน เรืออับปาง น้ำเข้าเรือ อันตรายจากการใช้เครื่องมือประมง
- ทักษะการใช้อุปกรณ์ช่วยชีวิต

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับวัตถุ อุปกรณ์และสถานการณ์ที่เป็นอันตราย เช่น กว้าน เชือก และแผ่นตะเฆ่ การยกเคลื่อนย้ายอวน การปล่อยอวนสำหรับการทำประมง รวมถึงแสงสว่างในบริเวณที่ทำงานและทางเดินที่ไม่เพียงพอ และอันตรายจากเครื่องยนต์
- ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และค้นหาอันตราย โดยการแบ่งงานที่จะวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ เช่น ขั้นตอนการวางอวน การกู้อวน การตัก การ คัดแยก การเก็บสัตว์น้ำ หรืออาจจะจำแนกโดยกำหนดสถานที่ปฏิบัติงาน บริเวณ ปฏิบัติงานของลูกจ้าง เช่น ปฏิบัติงานที่ห้องเครื่อง ปฏิบัติงานบริเวณดาดฟ้าเรือ การปฏิบัติงานบริเวณห้องครัวหรือสถานที่ทำครัว หรือปฏิบัติงานห้องควบคุม การจ่ายการแสไฟฟ้า

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- หนังสือคนประจำเรือ (SEAMAN Book)
- หนังสือคนประจำเรือ (SEA Book) สำหรับแรงงานต่างด้าว
- แบบบันทึกรายการผลจากการสังเกต

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- ประกาศนียบัตรแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำการในเรือ ฝ่ายเดินเรือ จากกรมเจ้าท่า
- เอกสารรับรองผลการเรียนหรือผลการอบรมที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

- ผู้ประเมินตรวจประเมินพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหลักฐานการปฏิบัติงานและด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

- สอบสัมภาษณ์
- แฟ้มสะสมผลงาน
- การสอบข้อเขียน

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

- ความรู้เกี่ยวกับวัตถุ อุปกรณ์และสถานการณ์ที่เป็นอันตราย เช่น กว้าน เชือก และแผ่นตะเฆ่ การยกเคลื่อนย้ายอวน การปล่อยอวนสำหรับการทำประมง รวมถึงแสงสว่างในบริเวณที่ทำงานและทางเดินที่ไม่เพียงพอและอันตรายจากเครื่องยนต์
- ศึกษาข้อกำหนดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations; FAO)
- ศึกษาข้อกำหนดขององค์การเดินเรือระหว่างประเทศ (IMO)
- ใช้ทักษะและความรู้ตามข้อ 13 (ก) และ (ข)

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

- กว้าน เป็นเครื่องมือสำคัญของเรือประมง เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการผ่อนแรงสำหรับการยกอวน พร้อมสัตว์น้ำขึ้นจากทะเล กว้านของเรือประมง แต่ละชนิดจะแตกต่างกัน กว้านหลักของเรือลากแผ่นตะเฆ่และเรืออวนล้อม จะติดตั้งอยู่บริเวณด้านข้างของเรือ แต่จะมีขนาดและจำนวนที่ต่างกัน
- รอก เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบกับกว้านที่ใช้ในการยกอวน รอกของเรืออวนลากจะติดอยู่กับเสาที่แยกจากเสากระโดงบริเวณหัวเรือ ส่วนรอกของเรืออวนล้อมจะติดอยู่บริเวณด้านบนของเสากระโดงเรือและบริเวณคานที่อยู่หน้าเก๋งเรือ
- อันตรายจากเครื่องจักร หมายถึง อันตรายจากระบบการส่งกำลังของเครื่องจักร และระบบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรทั้งหมด หรืออาจได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงานทั้งในภาวะปกติหรือในขณะแก้ไขจุดบกพร่องของเครื่องจักรที่กำลังทำงาน
- อันตรายจากไฟฟ้า หมายถึง เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าบนเรือ อาจก่อให้เกิดอันตรายกับ ลูกจ้างจากกระแสไฟฟ้ารั่ว ในส่วนของอุปกรณ์ที่แผงเมนสวิทช์ แผงสวิทช์ จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากกระแสไฟฟ้าดูดสูง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- การสอบข้อเขียน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- การสัมภาษณ์

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
- แฟ้มสะสมผลงาน

  ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน